

Literarno–likovno–filmski natječaj GKK–a *Kaštelanske štorije* – projekt poticanja očuvanja kaštelanske nematerijalne kulturne baštine

Renata Dobrić

Gradska knjižnica Kaštela
renatadobri15@gmail.com

Sažetak

U povodu Dana grada Kaštela, Gradska knjižnica Kaštela raspisala je literarno–likovno–filmski natječaj na temu Kaštela pod nazivom *Kaštelanske štorije*. Natječaj je bio otvoren od 27. siječnja do 21. veljače 2015. godine, a na njemu su mogli sudjelovati svi državljani RH – djeca i odrasli.

Na natječaj je pristiglo 60 literarnih radova (pjesama, kratkih priča, crtica, igrokaza, „glendi“ i „batudi“ inspiriranih Kaštelima i životom u Kaštelima) pisanih na hrvatskom standardnom jeziku ili na dijalektu (čakavici), te više od 150 pojedinačnih i grupnih likovnih radova.

U natječaj su se uključile sve kaštelanske osnovne škole, mnogi dječji vrtići i brojni pojedinci. Svi nagrađeni literarni radovi i radovi odabrani za tiskanje u zborniku *Kaštelanske štorije*, kao i nagrađeni kratki dokumentarni film, objavljeni su na mrežnim stranicama GKK–a, dok su svi likovni radovi pristigli na natječaj bili izloženi u dvorcu Vitturi.

Svrha je natječaja poticanje autora iz cijele Hrvatske na istraživanje povijesne i kulturne baštine Kaštela – materijalne i nematerijalne, a potom i stvaranje novih literarnih, likovnih i filmskih radova na temu Kaštela, s posebnim naglaskom na istraživanje najpoznatije kaštelanske legende o Miljenku i Dobrili. Iako je natječaj prvi put raspisan 2015. godine, uspješno je okončan jer je pristigao veliki broj kvalitetnih radova, koji su javnosti predstavljeni u sklopu *Kaštelanskog kulturnog ljeta*, na događanju *Dani Miljenka i Dobrile 2015.*

Literarno–likovno–filmski natječaj GKK–a *Kaštelanske štorije*

U povodu Dana grada Kaštela, Gradska knjižnica Kaštela raspisala je 2015. godine prvi put literarno–likovno–filmski natječaj na temu Kaštela, u svrhu istraživanja kaštelanske povijesne i kulturne materijalne i nematerijalne baštine, pod nazivom *Kaštelanske štorije*. Natječaj je bio otvoren od 27. siječnja do 21. veljače 2015. godine, a mogli su sudjelovati svi državljani

Republike Hrvatske – djeca i odrasli.

Literarni radovi poslani na natječaj (pjesme, priče, crtice, igrokazi, anegdote, putopisi ili eseji) mogli su biti napisani na hrvatskom standardnom jeziku ili dijalektu (čakavici), a morali su biti inspirirani Kaštelima i životom u Kaštelima: kaštelanska kulturna i prirodna baština, osobe i događaji iz kaštelanske prošlosti, Trpimirova darovnica, Bijaći, starohrvatske crkvice s područja Kaštela, legenda o Miljenku i Dobrili itd.

Kratki igrani ili dokumentarni filmovi, u trajanju od jedne do pet minuta, inspirirani Kaštelima i životom u Kaštelima, s ciljem istraživanja kaštelanske kulturne i prirodne baštine, te osoba i događaja iz kaštelanske prošlosti, mogli su biti poslani u bilo kojem formatu na adresu elektroničke pošte natjecajkastela@gmail.com s poveznicom na datoteku koja sadrži film.

Pojedinačni i grupni likovni radovi također su morali biti inspirirani Kaštelima i životom u Kaštelima, kaštelanskom prošlošću te materijalnom i nematerijalnom baštinom, a mogli su se poslati poštom na adresu Gradske knjižnice Kaštela ili su ih autori mogli donijeti osobno u jedan od šest odjela Gradske knjižnice Kaštela.

Natječaj je objavljen na internetskoj stranici Gradske knjižnice Kaštela www.gkk.hr i na Facebook stranici Gradske knjižnice Kaštela te u brojnim medijima.

Nakon završetka natječaja, Povjerenstvo je anonimno, bez uvida u podatke autora, odabralo najuspješnije radove u svim kategorijama, a popis nagrađenih objavljen je na internetskoj stranici Gradske knjižnice Kaštela www.gkk.hr i na Facebook stranici GKK-a nekoliko dana prije završnog događanja s dodjelom nagrada, koje je organizirano u sklopu proslave Dana grada Kaštela 28. veljače u 19 sati u dvorcu Vitturi u Kaštel Lukšiću.

Tom su prilikom svi likovni radovi pristigli na natječaj izloženi u dvorcu Vitturi, dok su svi nagrađeni literarni radovi i radovi odabrani za tiskanje u zborniku *Kaštelanske storije* javno predstavljeni, baš kao i nagrađeni kratki dokumentarni film, nakon čega je sve objavljeno na mrežnim stranicama GKK-a.

Svim nagrađenim i pohvaljenim autorima GKK je uručila priznanja i besplatne članske iskaznice, dok je prvonagrađene nagradila Turistička zajednica grada Kaštela, koja je bila glavni pokrovitelj natječaja.

Na natječaj je pristiglo 60 literarnih radova (pjesama, kratkih priča, crtica, igrokaza, „glendi“ i „batudi“ inspiriranih Kaštelima i životom u Kaštelima) pisanih na hrvatskom standardnom jeziku ili dijalektu (čakavici) te više od 150 pojedinačnih i grupnih likovnih radova.

U natječaj su se uključile sve kaštelanske osnovne škole, mnogi dječji vrtići i brojni pojedinci iz cijele Hrvatske.

Odluku o najboljim radovima pristiglima na natječaj *Kaštelanske storije*

donijelo je Povjerenstvo za odabir najuspješnijih likovnih radova, u sastavu: Nikola Listeš – jedan od najpoznatijih i najnagrađivanijih hrvatskih karikaturista, Blaženka Belas – profesorica likovne umjetnosti, Mirela Duvnjak – viša kustosica Muzeja grada Kaštela, te Povjerenstvo za odabir najuspješnijih literarnih radova u sastavu: Mladen Vuković – urednik, publicist, književnik i novinar HRT Radio Splita, Ivona Jakić – novinarka HRT Radio Splita, prof. dr. sc. Mihovil Biočić – predstavnik Društva za očuvanje kulturne baštine Kaštela *Bijaći*, i Miroslav Luketin Sarajčev – sućurački pjesnik.

Povjerenstvo je radove ocjenjivalo anonimno, odnosno bez uvida u podatke autora koji su poslali radove na natječaj.

Završna svečanost s dodjelom nagrada najuspješnijim sudionicima literarno–likovno–filmskog natječaja *Kaštelanske štorije 2015.*

Na kakav način autori likovnih i literarnih radova vide Kaštela – kolijevku hrvatske državnosti i rodno mjesto Miljenka i Dobrile, mjesto u kojem su stolovali slavni hrvatski vladari i u kojemu se čuva prijepis Trpimirove darovnice, najstarijeg dokumenta hrvatske državnosti, potpisanog 4. ožujka 852. godine u Bijaćima (na taj datum Grad Kaštela obilježava Dan grada Kaštela) – brojni su posjetitelji mogli čuti u prepunoj dvorani dvorca Vitturi u Kaštel Lukšiću u subotu, 28. veljače 2015., kada je Gradska knjižnica Kaštela svečano dodijelila nagrade najboljim literarnim, likovnim i filmskim ostvarenjima koja su pristigla na literarno–likovno–filmski natječaj *Kaštelanske štorije 2015.*

Svi likovni radovi pristigli na natječaj (nadahnuti legendom o Miljenku i Dobrili, starohrvatskim crkvicama, Bijaćima, Kaštelima, Trpimirovom darovnicom itd.) bili su izloženi istom prilikom u dvorani dvorca Vitturi. Prvonagrađeni literarni radovi pročitani su na svečanoj dodjeli nagrada, dok su svi nagrađeni literarni radovi i radovi odabrani za tiskanje u zborniku objavljeni na internetskoj stranici www.gkk.hr, kao i nagrađeni filmski rad.

Prva literarna nagrada za priče na čakavici o temi Kaštela pripala je Leu Kovaču iz Pule (priče: *Fractura radii locotipico lateri sinistri, Proleterii, sinko moji Stara kuća*), dok je prva literarna nagrada za pjesme na čakavici na temu Kaštela pripala Mariju Klaiću iz Kaštel Lukšića (pjesme: *Dide moj dragi, Kaštijal i Krunica*).

Prva nagrada u kategoriji „likovni skupni radovi – predškolci“ otišla je u ruke djece iz Dječjeg vrtića *Maginja* iz Kaštel Sućurca i odgojiteljice Gite Matulić za likovne radove *Dođi u Kaštela* i *Labudovi na našoj Gojači*, dok je prva nagrada u kategoriji „likovni skupni radovi – osnovna škola“ pripala 2. b razredu OŠ *Bijaći* i učiteljici/mentorici Tereziji Zokić.

Prvu nagradu za najbolji likovni rad u kategoriji „odrasli“ osvojio je Ivica Jerčić iz Splita za rad pod naslovom *Kaštel Sućurac u prošlosti*, dok je nagrada za najbolji filmski rad pripala kratkom dokumentarnom filmu pod naslovom *Spomenik kulture kao gnijezdo iz kojega izlaze mladi ljudi*, koji su snimila djeca iz Doma za djecu *Maestral* iz Splita, podružnica *Miljenko i Dobrila* – Kaštel Lukšić, pod mentorstvom odgojiteljice Anite Jaman.

Prema odluci Povjerenstva, autoru pjesme *Stara kaštelanska maslina*, Velimiru Pašari iz Kaštel Gomilice, uručena je pohvalnica, koje su također zaslužili i literarni radovi svrstani u kategoriju „kaštelanske glende i batude“: *Šimin kućarin* autorice Željke Blažević iz Splita, *Japanske kokoše (na kaštelanski način)* autora Nađana Dumanića iz Splita, *Ajmo ća u Ameriku!* autorice Marice Tadin iz Kaštel Kambelovca i *Istinite dogodovštine iz Kaštel Novog* autorice Marije Žunić iz Zadra.

Nakon uvodne riječi ravnateljice GKK-a Renate Dobrić, koja je istaknula kako je Gradska knjižnica Kaštela zadovoljna odazivom na natječaj *Kaštelanske štorije*, koji je raspisala u povodu Dana grada Kaštela, jer je pristiglo 60 literarnih i više od 150 likovnih radova inspiriranih Kaštelima i životom u Kaštelima, nazočnima su se obratili dogradonačelnik Grada Kaštela Zoran Bonacin i direktorica Turističke zajednice grada Kaštela Nada Maršić.

Dogradonačelnik Bonacin istaknuo je: „Natječaj na temu Kaštela izvrsna je ideja, jer ostatak Hrvatske trebamo upoznati s činjenicom kako su Kaštela kolijevka hrvatske državnosti i mjesto u kojemu se čuva prijepis Trpimirove darovnice iz 852. godine – najstarijeg sačuvanog pisanog dokumenta hrvatskog prava, te bi dogodine upravo ta činjenica trebala biti osnovna tema natječaja na temu Kaštela.“

Direktorica TZGK-a Nada Maršić također je iskazala oduševljenje natječajem na temu Kaštela i čitavom idejom i inicijativom ravnateljice Renate Dobrić, jer su se u natječaj *Kaštelanske štorije* uključile sve kaštelanske osnovne škole, mnogi dječji vrtići i brojni pojedinci iz cijele Hrvatske, pri čemu su se svi oni upoznali s kaštelanskom prirodnom i kulturnom baštinom. „Djeca na ovaj način stvaraju pozitivan odnos prema očuvanju okoliša i u njima se razvija ljubav prema Kaštelima“, rekla je direktorica TZGK-a Nada Maršić.

Najuspješniji sudionici natječaja nagrađeni su jednogodišnjim članskim iskaznicama Gradske knjižnice Kaštela i priznanjima, dok su od glavnog pokrovitelja natječaja *Kaštelanske štorije*, od Turističke zajednice grada Kaštela, dobili poklon-bon u vrijednosti od 500 kuna.

Za veselo raspoloženje pobrinula se ženska dječja klapa iz 3. c razreda OŠ kneza Mislava, koja je otpjevala pjesmu *Lipe li su mlade Kaštelanke*, dok su djeca iz 3. b razreda iste škole izvela kratki igrokaz *Miljenko i Dobrila*. Nazočne je izvedbom pjesme *Zemlja dide mog* oduševio najmlađi kaštelanski band (Lea Ljubenkov, Lucija Jerkunica i Marino Romanić), koji od ljeta 2014.

nastupa na raznim događanjima u organizaciji Gradske knjižnice Kaštela.

Velikim pljeskom nagrađeni su i mladi glumci iz KUD-a *Karol Wojtyła*, koji su izveli kratke igrokaze *Kako se u Kaštilima prosilo u stara vremena* i *Romeo i Đulijeta na kaštelanski način*. Program je vodila Antonia Borzić, učenica 3. razreda IV. gimnazije *Marko Marulić* iz Splita, dok je priče nagrađenih autora na čakavici čitao Anton Arbunić, učenik OŠ kneza Mislava iz Kaštel Sućurca. Večer je završila zajedničkom pjesmom svih nazočnih, a predvodila su je djeca iz DV-a *Maginja*, koja su otpjevala *Dođi u Kaštela*.

Ostvareni ciljevi

Cilj literarno-likovno-filmskog natječaja *Kaštelanske štorije* bio je poticanje autora iz cijele Hrvatske na istraživanje povijesne i kulturne baštine Kaštela – materijalne i nematerijalne, a potom i na stvaranje novih literarnih, likovnih i filmskih radova o Kaštelima, s posebnim naglaskom na istraživanje najpoznatije kaštelanske legende o Miljenku i Dobrili.

Iako je natječaj prvi put raspisan 2015. godine, uspješno je okončan jer je pristigao veliki broj kvalitetnih radova, koji su predstavljeni u sklopu Kaštelanskog kulturnog ljeta, to jest u sklopu događanja *Dani Miljenka i Dobrile 2015*.

Obavijest o natječaju na temu Kaštela objavili su brojni mediji u Republici Hrvatskoj, o čemu svjedoči veliki broj literarnih i likovnih radova pristiglih iz cijele Hrvatske. Također su brojni mediji popratili dodjelu nagrada u povodu Dana grada Kaštela 2015. godine, a vijest o tom događaju objavljena je u *Slobodnoj Dalmaciji* točno na Dan grada Kaštela.

Najvažnija je činjenica da su svi autori koji su sudjelovali na natječaju Gradske knjižnice Kaštela *Kaštelanske štorije 2015*. znatan dio svojeg vremena posvetili proučavanju Kaštela i kaštelanske kulturne i povijesne baštine, zaključivši pritom kako su Kaštela prekrasna turistička destinacija koja odiše starohrvatskom poviješću, koju bi voljeli i osobno posjetiti.

Posjet Kaštelima svim će autorima biti omogućen prigodom predstavljanja zbornika *Kaštelanske štorije 2015./2016.*, koji Gradska knjižnica Kaštela planira tiskati i javnosti predstaviti nakon održanih *Kaštelanskih štorija 2016.*, a u povodu Dana gradske knjižnice Kaštela, 7. prosinca 2016. godine.

Istraživanje Kaštela dovelo je sudionike natječaja i do proučavanja i čitanja brojnih knjiga, stručnih radova i tekstova o Kaštelima, kao i do proučavanja podataka o kaštelanskim povijesnim, prirodnim i kulturnim znamenitostima objavljenima na internetskoj stranici Turističke zajednice Grada Kaštela na www.kastela-info.hr, čime su Kaštela kao iznimno zanimljiva turistička destinacija javnosti predstavljena na najbolji mogući

način.

Osim toga, literarno–likovno–filmski natječaj Kaštelanske štorije potaknuo je na kreativno stvaranje i brojne Kaštelane koji već odavno ne žive u Kaštelima. O tome najbolje svjedoče literarni radovi Lea Kovača iz Pule – rođenog Sućuranina, koji je nagrađen za svoje tri pripovijetke na kaštelanskoj čakavici, a u kojima se prisjeća svoga djetinjstva u rodnom Kaštel Sućurcu, kao i brojnih ostalih zanimljivosti, ljudi i događaja koji su mu ostali u pamćenju.

Jedan je od najvažnijih ciljeva koji su postignuti natječajem Kaštelanske štorije poticanje brojne djece vrtićke i osnovnoškolske dobi na istraživanje kaštelanske materijalne i nematerijalne baštine, te njihovo upoznavanje s njom, nakon čega su nastali brojni kreativni likovni i literarni radovi o Kaštelima – njihovu rodnome mjestu.

Nekoliko *glendi i batudi* sačuvano od zaborava

Na natječaj je pristiglo i nekoliko kaštelanskih *glendi i batudi* napisanih na izvornoj kaštelanskoj čakavici, koje su također dio kaštelanske nematerijalne kulturne baštine, a koje Gradska knjižnica Kaštela pokušava sačuvati od zaborava organizirajući krajem kolovoza *Večer kaštelanski' glendi i batudi*.

Inače, prva *Večer kaštelanski' glendi i batudi* prvi je put organizirana 2013. godine u sklopu *Kaštelanskog kulturnog ljeta*, a na inicijativu ravnateljice GKK–a Renate Dobrić, koja je ujedno i scenaristica, redateljica i voditeljica ovog iznimno dobro posjećenog događanja, koje svake godine u Gospojsku štradu u Kaštel Sućurcu privuče brojne zaljubljenike u čakavicu i starinske „uncutarije“ s područja Kaštela.

Večer kaštelanski' glendi i batudi podijeljena je u dva dijela: u prvom dijelu djeca izvedu nekoliko kratkih šaljivih događaja iz kaštelanske prošlosti napisanih na kaštelanskoj čakavici, dok u drugom dijelu večeri kaštelanske „glende“ i „batude“ iz *najstariji' vremen'* kazuje Ivica Žegarac Žuti, *sućuraški meštar o glendi i batudi*. U glazbenom dijelu programa uvijek nastupi jedna od kaštelanskih klapa.

Inače, ovo događanje svake godine okuplja sve više gledatelja, ne samo iz svih sedam Kaštela, nego i iz Splita, Solina, Trogira i ostalih okolnih mjesta, željnih anegdota koje su se dogodile u davnim vremenima, a čiji su akteri bili Kaštelani, odnosno kaštelanski djedovi i bake, koji su razlog za

smijeh tražili, ali su ga i pronalazili u svemu, pa čak i u tragičnim događajima.
Zaključak

Nakon iznimno dobrog odaziva autora iz cijele Hrvatske na prvi put raspisan literarno-likovno-filmski natječaj Kaštelanske štorije, koji je pokrenut na inicijativu ravnateljice Renate Dobrić, a čiji je osnovni cilj bio poticanje očuvanja nematerijalne kulturne baštine, Gradska knjižnica Kaštela potrudit će se da postane tradicionalan i da se na natječaj sljedećih godina uključi još više autora iz cijele Hrvatske, kao i što veći broj kaštelanske djece, njihovih roditelja, baka i djedova, učitelja, profesora i brojnih ostalih pojedinaca, kako bi kaštelanska nematerijalna baština ostala u što većoj mjeri sačuvana za buduće generacije.

Dobrić, Renata rođena je u Splitu 1970. godine, a radi i živi u Kaštel Sućurcu. Majka je dvojice sinova, Borne i Petra. Na Ekonomskom fakultetu Sveučilišta u Splitu završila je studij ekonomije, a na Filozofskom fakultetu u Mostaru odnose s javnošću i studij knjižničarstva. Sada na istom fakultetu polazi poslijediplomski doktorski studij informacijske i komunikacijske znanosti. Ravnateljica Gradske knjižnice Kaštela postaje 2013. godine. Književne i novinarske radove objavljuje u časopisima, zbornicima i na internetskim portalima. Sudjelujući na književnim natječajima, osvojila je više nagrada za prozne radove. Aktivna je promicateljica kulturne baštine rodnih Kaštela.

Dobitnica je Osobne nagrade Grada Kaštela za 2013. za osobiti doprinos u promicanju kulturnog i društvenog života grada Kaštela. Objavila je knjigu *Sućuraška Golgota* (2013.).